

Näin arvioin – konkretiaa, konkretiaa ja konkretiaa

Posted on **11. helmikuuta 2018** by **Pekka Peura**

”Monipuoliseen arviointiin sisältyy muutakin kuin kokeet, esseet, pistarit, esitelmät tai muut mitattavissa olevat tuotokset, jotka pisteyttää opiskelija itse, kaveri tai opettaja. Arviointityö on opettamisen rinnalla kulkevaa kokonaisvaltaista ohjaamista, tukemista ja kasvattamista.”

Teksti: Pekka Peura

Arviointikäytänteeni ja -työkaluni ovat herättävät runsaasti kiinnostusta ja olen viimeisten vuosien aikana kertonut niistä yli 200 tilaisuudessa ympäri Suomea ja maailmaa, aina Kiinaa, Intiaa ja Etelä-Amerikkaa myöten. Tässä tekstissä esittelen ne kaikki lyhyiden perusteluiden kera. Tarkempia perusteluita tieteellisine viittauksineen voi lukea esim. kirjastamme [Flipped learning – Käänteinen oppiminen](#).

OPPIMISJAKSON ALUSSA

Arviointityökalut 1-5: turvallisuuden tunne onnistuneen itse- ja vertaisarvioinnin perustana

Psykologisen turvallisuuden tunne ([psychological safety](#)) on yksi tärkeimmistä asioista, kun toimitaan, opitaan ja kasvetaan osana yhteisöä. Häpeän tunne ja epäonnistumisen pelko kaventavat niin henkistä kasvua kuin oppimista. Opettajan yksi tärkeimmistä tehtävistä on fyysisesti ja psyykkisesti turvallisen oppimisympäristön luominen sekä ylläpitäminen omalla läsnäolollaan, auktoriteetillaan ja esimerkillään.

Välillä törmää siihen, että itse- ja vertaisarviointia sekä itseohjautuvuuden harjoittelua painottavaa opetusta kritisoidaan väittämällä, että toiminnalla

yrityksiin syrjäyttää opettaja pois luokasta, tai että toiminnalla jätettäisiin oppilaat heitteille. Näin sanomalla unohdetaan täysin yksi opettajan tärkeimmistä työtehtävistä, joka ei katoa, vaikka maailma miten muuttuisi: olla luotettava ja turvallinen aikuinen, joka on aina saavutettavissa ja läsnä.

TYÖKALU 1: Opin parhaiten, kun...

Tavoitteet: ryhmäytyminen ja toisiin tutustuminen (pienryhmässä), turvallisuuden tunteen lisääminen, omien oppimistottumusten tiedostaminen (itsearviointi, IA) ja vertaisreflektointi (vertaisarviointi, VA)

Kun oppilaani saapuvat kurssin/oppimisjakson ensimmäiselle oppitunnille ovesta sisään, he kohtaavat luokan, jossa pulpetit on asetettu valmiiksi noin viiden hengen ryhmätyöpisteiksi. He saavat vapaasti valita oman pöytäryhmänsä, ja samalla he tulevat valinneeksi itselleen tiimin, jossa työskennellä seuraavat seitsemän viikkoa.

Jaan jokaiselle tyhjän A4-paperin ja pyydän heitä kirjoittamaan siihen ”Opin parhaiten, kun...”. Tämän jälkeen he jatkavat lausetta hiljaisuudessa 5 minuutin ajan (minä otan sekkarilla aikaa) seuraavien kirjoitusohjeiden mukaan (lähde: [OPS-pakka](#)):

1. Kirjoita keskeytyksettä, älä pysähdy ja nosta kynää paperista.
2. Kirjoita ilman ylimääräistä itsekritiikkiä (tekstisi on sinun omaisuuttasi, kukaan ei tule lukemaan sitä, ellet itse sitä halua).
3. Anna ajatuksen kulkea vapaasti, saa rönsyillä aiheesta.

Viiden minuutin jälkeen pyydän heitä lukemaan oman kirjoituksensa, alleviivaamaan tai ympyröimään 2-3 kiinnostavinta tai mielekkäintä oivallusta ja keskustelemaan ryhmän kesken näistä oivalluksista. Sanon: ”Jakakaa ryhmässä ajatuksianne ja kirjoituksianne, mutta vain niitä asioita, joita koette turvalliseksi jakaa muille.”

TYÖKALU 2: Omat tavoitteet

Tavoitteet: omien oppimistavoitteiden tiedostaminen (IA) ja vertaisreflektointi (VA), turvallisuuden tunteen lisääminen, omien tavoitteiden asettamisen harjoittelu

Välittömästi edellisen tehtävän jälkeen jaan oppilaille uuden monisteen, mutta

tällä kertaa siihen on valmiiksi kirjoitettu seuraavat kysymykset (kuva).

<p>Oma oppimistavoitteeni kurssilla MAA4 on:</p> <p>Haluaisin oppia myös seuraavia oppimisen taitoja ja työskentelytaitoja:</p> <p>Edellisellä kurssilla omassa oppimisessäni ja työskentelyssäni toimivat hyvin:</p> <p>Verrattuna viime kurssiin yritän parantaa oppimiseni laatua tekemällä paremmin seuraavat asiat:</p>

Tässä

toimitaan myös samalla tavoin kuin edellisessä työkalussa, eli ensin oppilaat täydentävät monisteen itsenäisesti hiljaisuudessa, sen jälkeen he omassa tiimissään keskustellen jakavat toisilleen omia tavoitteita. Sanon: ”Jakakaa toisillenne niitä tavoitteita, jotka koette turvalliseksi jakaa muille.”

(Tämän tehtävän voisi toki tehdä myös sähköisesti, mutta käytän tarkoituksella tässä kynää ja paperia, jotta oppilaiden olisi helpompi keskittyä vain tähän tehtävään ja vuorovaikutukseen toistensa kanssa.)

TYÖKALU 3: Tiimiroolit

Tavoitteet: erilaisuuden ymmärtämisen ja empatiakyvyn lisääminen, oman käyttäytymisen ja toiminnan tiedostaminen (IA) ja vertaisreflektointi (VA)

Tavoitekeskustelun jälkeen jaan oppilaille monisteen, jossa on listattu erilaisia

tiimirooleja ominaisuuksineen. Olen käyttänyt lähteenä [tätä Belbinin tiimirooli - listausta](#). Pyydän oppilaita lukemaan kaikki roolit läpi ja merkitsemään kolme sellaista kuvausta, joita itse kokee olevansa kaikkein eniten, sekä kolme sellaista, joita kokee olevansa kaikkein vähiten.

Tämän jälkeen tiimi käy läpi keskustellen jokaisen taipumukset toimia tiimissä sekä pohtivat sitä, onko tiimillä kyseisellä kokoonpanolla hyvät vai huonot toimintaedellytykset. Tässä vaiheessa tiimin kokoonpanoja on vielä mahdollista muuttaa, jos näyttää siltä, että tiimien toimintaedellytyksiä voisi vielä parantaa muokkaamalla kokoonpanoja.

TYÖKALU 4: Luottamuskeskustelu ja tiimin säännöt

Tavoitteet: Turvallisuuden tunteen lisääminen ja sen ylläpitämisen mahdollistaminen, empatiakyvyn lisääminen, toisiaan kohottavan vertaisarvioinnin edellytysten rakentaminen

Kun tiimit ovat saaneet lopulliset muotonsa, seuraa luottamuskeskustelu. Siinä pyydän tiimiä keskustellen listaamaan asioita, jotka tekevät ryhmästä luottamuksellisen ja turvallisen, sekä asioita, jotka rikkovat luottamusta ja turvallisuutta (lähde: Meri-Maaria Kivekäs).

Luottamuskeskustelu 1	
1) Kirjatkaa eVihkon taulukkoon ryhmänne keskustelussa esiin tulleita ajatuksia/ideoita	
Mikä tekee ryhmästä luottamuksellisen ja turvallisen?	Mikä rikkoo ryhmän luottamusta ja turvallisuutta?
<ul style="list-style-type: none"> • • • • •	<ul style="list-style-type: none"> • • • •

Tässä voisi tehdä kynällä paperille, mutta tässä vaiheessa olen jo pyytänyt vähintään yhtä oppilasta per tiimi ottamaan läppärin esiin ja kirjaamaan asioita tiimin yhteiseen muistiinpanotiedostoon/eVihkoon (ks. työkalu 7).

Luottamusta ja turvallisuutta lisäävien ja heikentävien asioiden kirjaamisen jälkeen pyydän tiimiä laatimaan itselleen säännöt seuraavalle seitsemälle viikolle, minkä ajan sama tiimi on kasassa. Sääntöjen laatimisen apuna he käyttävät luottamuskeskustelussa esiin tulleita asioita.

TYÖKALU 5: Tiimikohtainen arviointikeskustelu oppimisjakson alussa

Tavoitteet: tiimien toimintaedellytysten varmistaminen, oppilaisiin tutustuminen, turvallisuuden tunteen lisääminen huomioimalla ja kohtaamalla oppilaita henkilökohtaisella tasolla

Työkalut 1-4 vievät yleensä ensimmäisen 75 min oppitunnin kokonaan. Seuraavan kahden oppitunnin aikana käyn vielä erikseen arviointikeskustelun jokaisen tiimin kanssa erikseen ja eri tilassa jos mahdollista, kuin missä muu luokka sillä aikaan työskentelee. Keskustelemme vielä kerran ääneen heidän oppimistottumuksistaan, tavoitteistaan, taipumuksistaan tiettyihin tiimirooleihin, tiimin kokoonpanosta sekä säännöistä, jotka he kirjasivat itselleen. Annan heille suullista palautetta (opettajan arviointi + palaute) siitä, mitä mieltä minä olen noista asioista ja yritän vielä evästä tiimiä, jotta se lähtisi heti alusta asti toimivaan tehokkaasti.

Yllä olevia työkaluja on kuvailtu käytännön tasolla myös tässä tekstissä: [Äidinkielen ja matematiikan yhteistyökurssi ja tiimioppiminen](#)

OPPIMISJAKSON AIKANA

Arviointityökalut 6-8: Jatkuva itse- ja vertaisarviointi on jatkuvan arvioinnin tärkein peruspilari

Ai miksikö itse- ja vertaisarviointi on se kaikkein tärkein peruspilari jatkuvassa arvioinnissa. No siksi, että jos opettajalla on 30-40 oppilasta samaan aikaan luokassa ja hän samalla yrittää itse tehdä kaiken arviointityön, ei siinä päästä kovin henkilökohtaiselle tasolle jatkuvassa palaute ja ohjaustyössä. Jos yhden arviointityötä tekevän sijaan luokassa onkin 30-40 jatkuvaa arviointityötä tekevää, päästään palautteen määrässä ja henkilökohtaisuudessa ihan eri tasolle.

On totta, että oppilas ei ole yhtä hyvä ohjaaja ja palautteen antaja (arvioija) kuin opettaja, varsinkaan alkuvaiheessa, mutta muutaman vuoden systemaattisella ja pitkäjänteisellä harjoittelulla heistä kasvaa hyvin taitavia arviointityön tekijöitä. On kuitenkin huomioitava, että tätä taitoa ei opita päivässä, viikossa, kuukaudessa eikä vuodessa. Se vaatii vuosia ja taidon opettamisessa opettaja on aivan keskeisessä roolissa. Jos opettaja ei ole tässä aktiivinen ja aloitteellinen, mitään ei tapahdu.

Onko muuta syytä panostaa paljon itsearviointiin? On toki, nimittäin laki. Perusopetuslain (628/1998, 22§) ja Lukiolain (629/1998, 17§) mukaan *”oppilaan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään oppilaan edellytyksiä itsearviointiin.”*

Uusimpaan ammatillisen koulutuksen lakiin (531/2017, 51§) tämä on puolestaan kirjattu näin: *”Opiskelijalle annettavalla palautteella ohjataan ja kannustetaan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä kehitetään edellytyksiä itsearviointiin.”*

Itsearviointitaitojen systemaattisessa kehittämisessä opettaja siis yksinkertaisesti joko noudattaa lakia tai sitten valitsee olla noudattamatta sitä.

Erlaisia tapoja ja työkaluja kehittää oppilaiden itse- ja vertaisarviointitaitoja on lukuisia. Tässä minun työkaluni.

TYÖKALU 6: Dynaaminen itsearviointi Google Sheetsilla

Tavoitteet: oppimisen ohjaaminen, oppimistavoitteiden ymmärryksen lisääminen (sekä sisältö- että taitotavoitteet), oppimisen omistajuuden lisääminen (motivaatio), itsereflektoinnin ja itsearviointitaitojen kehittäminen (IA), arvioinnin omistajuuden lisääminen (IA), omien tunteiden ilmaisemisen tukeminen (IA), tiimin keskinäisen luottamuksen ja avoimuuden lisääminen (VA), vertaistuen mahdollistaminen (VA)

Tämä työkalu on opetuksessani kaiken toiminnan ohjauksen ja palautteenannon sydän. Työkalu on kehitetty yhteistyössä Lauri Hellsténin kanssa pari vuotta sitten ja sitä hyödynnetään tällä hetkellä eri opettajien toimesta ainakin matematiikan ja luonnontieteiden, vieraiden kielten, äidinkielen, reaaliaineiden, koodaamisen ja yritysviestinnän opetuksessa sekä opinto-ohjauksessa ja luokanopetuksessa.

Työkalu on yksinkertaisuudessaankin hyvin moninainen ja sen selittäminen tekstimuotoisesti on hyvin hankalaa. Siitä syystä sen taustasta, tavoitteista, toiminnasta sekä rakentamisesta olemme kuvanneet seuraavat opettajille suunnatut opetusvideot:

1. Työkalun esittely ja käyttö (kesto 8:12)
2. Työkalun rakentaminen (8:54)
3. Yksi tapa soveltaa humanistisissa oppiaineissa (14:04)

Työkalun käyttö on ilmaista ja sen voi kuka tahansa kopioida vapaasti omaan käyttöönsä. Valmiita eri opettajien ja eri oppiaineisiin tehtyjä ja käytössä olevia pohjia löytyy täältä: bit.ly/eduhakkerit_sheetspohjat.

TYÖKALU 7: Tiimikohtainen sähköinen muistiinpanotiedosto

Tavoitteet: tiimityötaitojen kehittyminen, vertaisoppiminen, oman osaamisen vertaaminen vertaisiin (VA), itsetuntemuksen ja minäkuvan kehittyminen oppijana (IA), erilaisiin oppimistapoihin ja -tottumuksiin tutustuminen (VA)

Työkalu on yksinkertaisesti tiimin yhteinen Google Docs -tiedosto (tai vastaava), johon jokaisella on kirjoitusoikeus ja joka toimii tiimin yhteisinä muistiinpanotiedostona. Kun oppilaat kirjoittavat muistiinpanoja, ohjaan tiimiä kirjoittamaan samanaikaisesti samaan dokumenttiin, jolloin he tulevat harjoitelleeksi yhteiskirjoittamista. Tämä väistämättä lisää myös kommunikaatiota tiimin kesken, koska he joutuvat keskustelemaan muistiinpanojen muodosta, sekä siitä, mitä kirjoitetaan, millaisilla sanamuodoilla, sekä mitä jätetään kirjoittamatta. Samalla he myös tutustuvat toistensa erilaisiin tapoihin hahmottaa, jäsentää ja rakentaa tietoa.

Aika ajoin tiimit saavat oikeuden myös lukea toisten tiimien muistiinpanoja, joita he voivat hyödyntää omien muistiinpanojen paranteluun ja täydentämiseen. Tätä työkalua en ole hyödyntänyt matematiikan opetuksessa, mutta fysiikan opetukseen se on soveltunut erittäin hyvin.

TYÖKALU 8: Osaamisen tunnistaminen -välitesti

Tavoitteet: Oman osaamisen tunnistaminen (IA), itsearviointin harjoittelu (IA), minäkuvan kehittyminen (IA)

Tätä työkalua en käytä joka kurssilla. Se on käyttökelpoinen yleensä ensimmäisillä kursseilla ja siinä vaiheessa, kun oppilaat eivät vielä ole kovin taitavia hahmottamaan, mitä oikeasti osaavat ja mitä eivät osaa. Erityisesti oppilaat, joiden aikaisemmat opettajat ovat laiminlyöneet itsearviointitaitojen harjoittelua, saattavat olla hyvinkin sokeita omalle osaamattomuudelleen ja puutteilleen opiskelutaidoissa.

Tämä työkalu on vähän kuin pistarikoe, mutta siinä ei erikseen pisteytetä suoritusta eikä opettaja merkitse sen tulosta itselleen muistiin. Sillä ei siis rangaista tai palkita osaamista, vaan yritetään auttaa oppilasta ymmärtämään, mitä hän osaa ja kuinka hyvin hän itse tunnistaa oman osaamisensa tai osaamattomuutensa.

MAA1/MAB1. Osaamisen tunnistaminen, osiot 1-6 /9			Syksy 2015		
Laske tehtävät niistä osioista, jotka olet arvioinut jo osaavasi.			Nimi: _____		
	ITSEARVIO			OPETTAJAN ARVIO	
Osio 1/9: Laskujärjestys	Osasin tämän	Osasin ehkä	En osannut	Osaat jo	Tarvitset harjoitusta
Laske ilman laskinta $(3 - 5) \cdot 4 - 4 \cdot 2$	☐	☐	☐	☐	☐
Osio 2/9: Lauseke ja 1. asteen yhtälö	Osasin tämän	Osasin ehkä	En osannut	Osaat jo	Tarvitset harjoitusta
Ratkaise yhtälö $3x - \frac{x-2}{2} = \frac{x}{3}$	☐	☐	☐	☐	☐

Oppilas vastaa kysymyksiin ja ruksittaa itsearviona jonkin seuraavista: ”osasin tämän”, ”osasin ehkä”, ”en osannut”. Tämän jälkeen opettaja kerää paperin pois, vilkaisee nopeasti vastauksia, ruksittaa joko ”osaat jo” tai ”tarvitset harjoitusta” ja palauttaa paperin välittömästi takaisin oppilaalle. Oppilas jatkaa niiden asioiden harjoittelua, joissa hän opettajan mielestä tarvitsee vielä harjoitusta.

Tämän työkalun etuna on sen helppous ja nopeus. Vaikka oppilaita olisi ryhmässä yli 30, opettaja ehtii helposti saman oppitunnin aikana tarkistamaan ja antamaan palautteen takaisin oppilaille. Tämä työkalu on myös merkittävästi tavallista pistarikoetta parempi, koska pistari ei kannusta heikkoa oppilasta hyödyntämään palautetta puutteiden täydentämisessä. Pistarista saadaan pisteet ja ne kirjataan opettajan muistiinpanoihin, joten peli on jo menetetty. Turha siis enää opiskella tätä, kun sitä osaamista ei pysty helposti hyödyntämään paremman arvosanan kalastelussa.

Pistareiden lisäksi nykyisessä kulttuurissamme on monia muitakin juurtuneita

tapoja, jotka hetkellisesti motivoivat oppilaita pänntäämään ja ahkeroimaan, mutta jotka eivät tuota pitkäjänteistä opiskelua ja samalla tuhoavat tehokkaasti useiden oppilaiden opiskelumotivaatiota.

OPPIMISJAKSON PÄÄTTEEKSI

Työkalut 9-11: Itse- ja vertaisarviointi jakson lopussa luo edellytyksiä pitkäjänteiselle opiskelutaitojen kehittymiselle

Oppimisjakson päätteeksi pidetään koe, jonka opettaja tarkistaa ja arvioi. Tai ei sittenkään! Sillä on olemassa parempiakin vaihtoehtoja perinteisen kokeen tilalle, jotka vähentävät opettajan työkuormaa ja lisäävät oppilaiden oppimiseen ohjaavaa työkuormaa. Moni opettaja valittaa, kuinka paljon he ahkeroivat kotonaan lukiessaan oppilaiden koevastauksia ja kirjoittaessaan palautetta, joita oppilaat eivät sitten kuitenkaan tule hakemaan tai hyödynnä täysimääräisesti oman oppimisensa tukena.

Tässä on työnjako ymmärretty täysin väärin. Sekä unohdettu se, että oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa, ei vaihtamalla kirjoitettuja viestejä paperilla. Kukaan ei voi oppia toisen puolesta, vaan oppijan on itse tehtävä se työ. Riippumatta siitä, miten paljon opettaja hikoilee ja ahertaa kotonaan, työ ei automaattisesti siirry oppilaiden henkisen pääoman kasvuksi.

TYÖKALU 9: Ryhmäkeskusteluharjoitus

Tavoitteet: oman osaamisen tunnistaminen suhteessa muihin, mikä on edellytys identiteetin kehittymiselle (IA, VA), tiedon jäsentäminen ja oikeellisuuden tutkiminen osana ryhmää (VA), väittely- ja keskustelutaitojen harjoittelu (VA)

Meillä on lukiossa jakson päätösviikolla (ent. koeviikko) 5 tuntia aikaa viettää saman opiskelijaryhmän kanssa ja päivän ohjelman saa jokainen opettaja päättää itse. Muuten pirstaleisissa lukiopäivissä nämä päivät ovat luksusta. Kerrankin on aikaa pysähtyä ja rauhoittua saman porukan kanssa pidemmäksi aikaa ja työstää opittua ja opittavaa asiaa kunnolla.

Aloitan matematiikan ja fysiikan kurssien päätöspäivät aina noin 45-60 minuuttia kestäväällä ryhmäkeskusteluharjoituksella, josta opiskelijat pitävät hyvin paljon (esimerkkejä kursseilta [FY3](#), [FY4](#), [MAY1](#), [MAA5](#)).

Jaan jokaiselle tiimille yhden monisteen, jossa on sekä helppoja että hyvin hankalia väittämiä tai monivalintakysymyksiä. Tiimin tehtävänä on keskustellen käydä kaikki kohdat läpi ja löytää oikeat vastaukset. Kun tiimi on päässyt yhteisymmärrykseen oikeista vastauksista, he palauttavat monisteen minulle ja minä kerron heille, kuinka monta heillä meni oikein. Palautan paperin ja pyydän heitä jatkamaan työskentelyä ja korjaamaan väärät vastaukset, mutta en kuitenkaan kerro, mitkä olivat väärin. Tätä jumpataan niin kauan, että tiimi on löytänyt kaikki oikeat vastaukset.

Moniste on tarkoituksella tehty niin hankalaksi, että juuri mikään tiimi ei koskaan ensimmäisellä yrittämällä saa kaikkia oikein. Kun kaikki oikeat vastaukset on kovan väittelyn seurauksena saatu haarukoitua esiin, jatkamme seuraavaan työvaiheeseen (työkalu 10). Minä en pisteytä tätä tehtävää tai merkitse muistiin, mikä tiimi sai mitäkin oikein ensimmäisellä yrittämällä. Tämän tehtävän tarkoituksena ei ole pelata mitään pisteenkeräyspeliä (kuten esim. koe), tarkoituksena on oppia ja oivaltaa, ruokkia uteliaisuutta ja tiedonjanoa, jäsentää tietoa ja arvioida omaa osaamista suhteessa muihin (IA ja VA).

TYÖKALU 10: Harjoituskurssikoe

Tavoitteet: Oman osaamisen tunnistaminen (IA)

Ryhmäkeskusteluharjoituksen jälkeen alkaa päätöspäivän suurin urakka, eli harjoituskurssikoe. Kyseessä on 2-3 tunnin kestoinen perinteinen kurssikoe sillä erotuksella, että oppilaat itse tarkistavat ja pisteyttävät omat vastauksensa pisteytysohjeiden mukaisesti ja opettaja ei merkitse tuloksia itselleen muistiin. Tässä kaksi esimerkkiä harjoituskurssikokeistani:

- [MAA5 Analyttinen geometria](#)
- [FY3 Sähkö](#)

Oppilaita ohjeistetaan tulemaan kokeeseen etukäteen pänttäämättä, jotta saadaan näkyville, mitä tietoja ja taitoja heillä on pitkäkestoisessa muistissa. Opettaja ei merkitse oppilaiden tuloksia itselleen juuri tämän mahdollistamiseksi, sekä myös siksi, että oppilaat aidosti ymmärtävän tilaisuuden ja toimintatavan olevan heidän pitkäjänteistä oppimista tukevaa

toimintaa. Perinteinen kurssikoe ohjaa oppilaiden fokusta ja toimintaa vähän eri suuntaan. Nyt pääpaino on aidossa osaamisen tunnistamisessa, joka tehdään yhteistyössä oppilaan itsensä kanssa, sen sijaan, että oppilas yrittää näytellä opettajalle osaavansa enemmän kuin mitä oikeasti osaa.

TYÖKALU11: Tiimikohtainen arviointikeskustelu oppimisjakson päätteeksi

Tavoitteet: arvosanan määrittäminen todistukseen, itsearviointitaitojen kehittäminen (IA), minäkuvan ja identiteetin kehittäminen vertaisten tukemana (VA)

Samalla kun oppilaat tekevät harjoituskurssikoetta luokassa, minä otan tiimin kerrallaan käytävälle tai johonkin viereiseen tyhjillään olevaan tilaan arviointikeskusteluun. Harjoituskurssikoe on luonteeltaan sellainen, että siellä ei tarvitse olla vahtimassa oppilaita. He tekevät töitä oman osaamisen tunnistamiseksi, ja siinä saa käyttää apunaan mitä tahansa mikä vaan toimii (kirjaa, nettiä, kaveria...), joten minulle vapautuu aikaa käydä samanaikaisesti arviointikeskusteluita.

Tiimit ovat pitkin oppimisjaksoa jokaisella oppitunnilla tehneet itsearviointia Google Sheetsiin (työkalu 6). Työkaluun sisältyy myös seuraavia kohtia (ensimmäisessä kuvassa nimet muutettu, englanninkielisen lähde Maria Dean):

Ennen arviointikeskustelua tiimin jäsenet ovat arvioineet omaa työskentelyään osana ryhmää, sekä arvioivat omaa osaamistaan numeroarvosanoilla keskustelemalla niistä muiden tiimiläisten kanssa. Tiimi ohjeistetaan siis käymään arviointikeskustelun ensin ilman opettajaa, jossa he pyrkivät tunnistamaan jokaisen osaamista myös numeroarvosanana. Tiimikohtaisen arviointikeskustelun jälkeen vasta käydään arviointikeskustelu opettajan kanssa, jossa jokainen tiimin jäsen muiden keskusteluiden lisäksi perustelee suullisesti opettajalle omaa arvosanaehdotustaan. Perusteluina voi käyttää menestymistä harjoituskurssikokeessa ja ryhmäkeskusteluharjoituksessa sekä mitä tahansa muuta havaintoja omasta osaamisestaan pitkin oppimisjaksoa.

Lopullinen todistukseen tuleva arvosana päätetään siis yhdessä keskustelemalla, mutta opettajalla on kuitenkin luonnollisesti viimeinen päätäntävalta, jos oppilaan ja opettajan näkemykset eroavat paljon toisistaan.

LOPPUSANAT

Usein sanotaan, että monipuolinen arviointi on muutakin kuin pelkkä koe. Mutta jos asiaa tarkastellaan vielä syvemmin, sanoisin, että monipuoliseen arviointiin sisältyy muutakin kuin kokeet, esseet, pistarit, esitelmät tai muut mitattavissa olevat tuotokset, jotka pisteyttää opiskelija itse, kaveri tai opettaja. Arviointityö on opettamisen rinnalla kulkevaa kokonaisvaltaista ohjaamista, tukemista ja kasvattamista.

Kategoria(t): **Yleinen**. Kirjoittaja: **Pekka Peura**. Lisää **kestolinkki** [<https://maot.fi/2018/02/nain-arvioin/>] kirjanmerkkeihisi.

YKSI VASTAUS ARTIKKELIIN "NÄIN ARVIOIN – KONKRETIAA, KONKRETIAA JA KONKRETIAA"

11. helmikuuta 2018 klo 06:00

Asko Leppilampi

sanoi:

Onneksi olkoon Pekka! Tämä esimerkki paljastaa lopullisesti meikäläisellekin neroutesi. Olen päässyt pari kertaa keskustelemaan kanssasi pedagogiikastasi ja ajoittain epäillyt miten yhteistoiminnallinen oppiminen toteutuu, kun pedagogiikkaa kutsutaan yksilölliseksi oppimiseksi. Tämän luettuani en epäile en pätkääkään. Siksi ainoa asia mikä voisi olla toisin toiminnassasi on nimi, jolla sitä kutsutaan 😊 Se ei tee oikeutta toiminnallenne.

On erinomaisen hienoa, että pedagogiikassasi/-nne toteutuvat kaikki yhteistoiminnallisen oppimisen 5 keskeistä periaatetta:

1. Positiivinen riippuvuus

2. Yksilöllinen vastuu
3. Ryhmässä tapahtuva arviointi
4. Sosiaalisten taitojen harjoittelu
5. Vuorovaikutteinen viestintä

Olen keskustellut kanssasi (ja kirjoitellut) siitä, että pedagogiikka ja hyvä oppiminen toteutuvat parhaiten silloin, kun yksilöllinen ja yhteistoiminnallinen oppiminen toteutuvat sopivassa suhteessa. Molempia tarvitaan. Tässä esimerkissä ne ovat kasvaneet yhteen niin hienosti, että on vanhakin innostui täällä maailmalla aamulla silmät aukaistuaan istumaan koneen ääreen ja kiittämään. Tästä taitaa tulla hyvä päivä 😊 Kiitos Pekka suomalaisten opettajien puolesta!

PS.

Piste i:n päälle on, että suunnittelet näitä juttuja hyvin paljon kollegojesi kanssa. Hattu nousee!